

İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜKLERİNİN TEŞKİLAT YAPISININ SİSTEM KURAMI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Prof. Dr. Erdal TOPRAKÇI

Ege Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
– ORCID: 0000-0001-9552-9094

Doktora Öğrencisi Efraim KESKİN

Ege Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
– ORCID: 0000-0002-9630-6973

ÖZET

Toplumların geleceğinin şekillenmesinde ve ülkelerin kalkınmasında eğitim örgütleri önemli rol oynamaktadır. Toplumlarda eğitim; merkezi, yerel ya da karma olmak üzere üç farklı yapıda örgütlenebilmektedir. Türkiye de karma yapıda bir örgütlülük söz konusudur. Buna göre Millî Eğitim Bakanlığı merkezi yapıyı temsil ederken İl Millî Eğitim Müdürlükleri (İMEM) yerel örgütü ifade etmektedir. Yerelde öğrenci girdili iş üreten eğitim örgütlerinin etkili ve verimli olabilmesinde İMEM’ler önemli bir rol oynamaktadır. Bu kapsamda İMEM’lerin yetkisi ve teşkilat yapısının sistem kuramı bağlamında belirlenmesi önemlidir. Bu araştırmada, İl Millî Eğitim Müdürlüklerinin teşkilat yapısının incelenmesi ve sistem kuramı bağlamında yeni bir model önerisi getirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma nitel bir araştırma olup durum desende doküman incelemesi yöntemiyle yapılmıştır. Araştırmanın veri kaynağını Millî Eğitim Bakanlığı İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri Yönetmeliği ve ilgili diğer resmî belgeler oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan yasal belgelere mevzuat.gov.tr ve ilgili bakanlığın resmî internet sitesinden ulaşılmıştır. Çalışmada veriler toplanırken yasal belgeler ile var olan örgüt şeması sistem kuramı temelinde incelenmiş ve betimsel analizle eksiklik ve fazlalıklar belirlenerek anlamlı notlar alınmıştır. Araştırma sonucunda İMEM’lerin internet sitelerinde var olan örgüt şemalarının örgütün sistemik işleyişini yansıtmadığı diğer taraftan sistem kuramına uygun olmayabilecek içeriğin olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları bağlamında İMEM’leri oluşturan birimler sistem kuramının beş ögesi doğrultusunda “Girdi Birimleri”, “Süreç Birimleri”, “Çıktı Birimleri”, “Dönüt Birimleri” ve “Çevre Birimleri” şeklinde düzenlenerek yeni örgüt şeması önerilen model olarak sunulmuştur. Oluşturulan yeni örgüt şemasının İl Millî Eğitim Müdürlüklerinin yapısı ve işleyişi hakkında daha ayrıntılı bilgi verdiği, ilgili birimlerin görevlerinin daha anlaşılır kıldığı sonucuna binaen eski şemaların yerine önerilen şemanın kullanılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Sistem kuramı, İl Millî Eğitim Müdürlükleri, Teşkilat yapısı, Örgüt şeması

Atıf:

Toprakçı, E. & Keskin, E. (2024). İl millî eğitim müdürlüklerinin teşkilat yapısının sistem kuramı bağlamında incelenmesi [Bildiri] Selcuk 10th International Conference on Social Sciences, June 21- 23, 2024- Konya. ISBN: 978-625-6283-32-9
Bildiri Kitabı, 560-572. Erişim1: https://www.selcukkongresi.org/_files/ugd/797a84_e65049b31f0b4818b6d31d27c662486d.pdf
Erişim2: <https://www.erdaltoprakci.com.tr/wp-content/uploads/2024/08/efraimtoprakci.pdf>

ANALYZING THE ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF PROVINCIAL NATIONAL EDUCATION DIRECTORATES IN THE CONTEXT OF SYSTEM THEORY

ABSTRACT

Educational organizations play an important role in shaping the future of societies and the development of countries. Education in societies can be organized in three different structures such as central, local or mixed. There is a mixed structure of organization in Türkiye. Accordingly, the Ministry of National Education represents the central structure while Provincial Directorates of National Education represent the local organization. Provincial Directorates of National Education play an important role in the effectiveness and efficiency of educational organizations that produce work with student input at the local level. In this regard, it is important to determine the authority and organizational structure of Provincial Directorates of National Education in the context of system theory. In this study, it is aimed to examine the organizational structure of Provincial Directorates of National Education and to propose a new model in the context of system theory. The study is qualitative research and was conducted with document analysis method in case design. The data source of the research is the Ministry of National Education Regulation on Provincial and District National Education Directorates and other relevant official documents. The legal documents used in the research were obtained from mevzuat.gov.tr and the official website of the relevant ministry. While collecting data in the study, legal documents and the existing organizational chart were examined on the basis of system theory, and meaningful notes were taken by identifying deficiencies and redundancies through descriptive analysis. As a result of the research, it was determined that the existing organizational chart on the website of the Provincial Directorates of National Education does not reflect the systemic functioning of the organization, furthermore, there is content that may not be suitable for the system theory. In the context of the research results, the units that make up the Provincial Directorates of National Education were organized as “Input Units”, “Process Units”, “Output Units”, “Feedback Units” and “Environmental Units” in line with the five elements of the system theory and the new organizational chart was presented as a proposed model. Since the new organizational chart provides more detailed information about the structure and functioning of Provincial Directorates of National Education and makes the duties of the relevant units more understandable, it can be recommended to use the proposed chart instead of the old ones.

Key words: System theory, Provincial Directorates of National Education, Organizational structure, Organization chart

1. GİRİŞ

Eğitim, ülkelerin ve toplumların gelişmesinde önemli rol oynamaktadır. Eğitim bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik davranış meydana getirme süreci (Ertürk, 1997) olarak tanımlanırken; bir bireyin ne olduğu ile ne olacağı arasındaki köprü olarak çocukluk ve bu çocuklukla ilişkili olabilecek her türlü etkinliği içerir (Turner, 2019). Toprakçı (2016) eğitimi bireyin zihinsel, duygusal ve davranışsalında; başta kendisi, içinde yaşadığı toplumu ve onun da içinde bulunduğu dünyayı mutlu edecek oluşturma, sürdürme ve değiştirme süreci olarak tanımlamış ve eğitime başta bireysel, sonra toplumsal ve en sonra da

Cite:

Toprakçı, E. & Keskin, E. (2024). Analyzing the organizational structure of provincial national education directorates in the context of system theory [Bildiri] Selçuk 10th International Conference on Social Sciences, June 21- 23, 2024- Konya. ISBN: 978-625-6283-32-9
Proceeding Book, 560-572. Retrieved1: https://www.selcukkongresi.org/_files/ugd/797a84_e65049b31f0b4818b6d31d27c662486d.pdf
Retrieved2: <https://www.erdaltoprakci.com.tr/wp-content/uploads/2024/08/efraimtoprakci.pdf>

evrensel bir misyon yüklemiştir. Bu misyonun gerçekleştirilmesinde en önemli etmen olan eğitimin istenilen seviyede yürütülmesinde eğitim örgütleri önemli rol oynamaktadır.

Toplumsal ve bireyin sosyal, ekonomik, psikolojik ve siyasal beklentilerini karşılamak amacıyla kurulan eğitim örgütleri (Toprakçı, 2017) merkezi, yerel ya da karma olarak örgütlenebilmektedir. Türkiye’de karma yapıda bir örgütlülükten bahsedilebilir. Bu kapsamda kuruluş tarihi 1857’ye kadar uzanan eğitim örgütü olarak Millî Eğitim Bakanlığı merkezi yapıyı temsil etmektedir. Öte yandan bu merkezi yapının Türkiye coğrafyasında eğitimi somutladığı alt örgütler olan İl Millî Eğitim Müdürlükleri (İMEM) ve okullar ise yerel örgütü ifade etmektedir. Eğitim hizmetinin yürütülebilmesi için il ve ilçelerde millî eğitim müdürleri, okullarda ise yönetici olarak müdürler görev yapmaktadır. Okul müdürlüğü sorumluluğu fazla ancak yetkisi az bir nitelik gösteren yönetsel bir iş olarak görüldüğünden (Keskin ve Toprakçı, 2024; Toprakçı ve Taş, 2020; Toprakçı, 2006; 2009) il ve ilçelerde daha çok Millî Eğitim Müdürlüklerinin etkin olduğu söylenebilir. Buna mukabil Millî Eğitim Müdürlerinin de atanma ölçütleri ve biçimi açısından değerlendirildiğinde pek de nitelikli olmadıkları anlaşılmaktadır (Toprakçı, 2000; 2001; 2002).

Yerel yapıda öğrenci girdili iş üreten okul, halk eğitim merkezi vb. gibi eğitim örgütlerinin (Toprakçı, 1995) çalışabilmesi için kurulan İMEM’ler 28471 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri Yönetmeliği kapsamında örgüt yapısını/şemasını oluşturmuş ve bu yönetmeliğe göre görevlerini yürütmektedir. Örgütler dinamik yapılar olarak çevresini etkilemekte ve çevresinden etkilenmektedir (Toprakçı, 2017). Örgütün amaçlarını etkili ve verimli bir şekilde gerçekleştirebilmesi için örgütü etkileyebilecek tüm etmenlere bütüncül bir bakış açısıyla bakmanın zorunluluk olduğu ifade edilebilir. Dolayısıyla İMEM’lerin görevlerini istenilen seviyede yürütebilmesi ve amaçlarını gerçekleştirebilmesi için örgütsel yapısının ve bunun doğal yansıması olarak örgüt/teşkilat şemasının sistemliliği önemlidir.

Sistem parçaları ile anlamlı bir bütünü biçimleyen yapı olarak (Toprakçı, 2017) tanımlanabileceği gibi, bir işin üretimi amacıyla birbiriyle ilişkili çalışan iş bileşenleri (prosesleri) kümesi olarak da tanımlanabilir (Valacich, George ve Hoffer, 2015). Sistem kavramı, kuramı işletme biliminden eğitim yönetimi bilimine kadar birçok bilim dalının araştırma ve uygulamalarına açıklama getiren bir kuram olarak değerlendirilmektedir. Hatta günlük hayatta da çok kullanılan bir kelimedir. Örneğin istenilen bir hedefe ulaşmak için sistemli çalışmak gerektiği söylenir. Diğer taraftan “günümü sistemli bir şekilde planlamak istiyorum” şeklinde ifade edilmektedir. Dolayısıyla sistemin hayatın her alanında yer alan bir olgu olduğu söylenebilir. Bertalanffy tarafından ilk defa dile getirilen sistem kuramı toplumsal yapıların (örgütlerin) anlaşılması amacıyla Daniel Katz ve Robert Kahn tarafından toplumsal açık sistem kuramı olarak sosyal bilimlere uyarlanmıştır (Bursalıoğlu, 2016). Sistem kuramı doğadaki, toplumdaki ve birçok bilimsel alandaki her sistem hakkında disiplinler arası bir kuram ve olguları bütünsel bir yaklaşımla araştırabileceğimiz bir çerçeve olarak adlandırılabilir (Parsons, 1977). Eğitim örgütlerin de etkili ve verimli çalışabilmesi için örgüt şemalarını sistem kuramı bağlamında oluşturması gerektiği söylenebilir. Sistemler büyük bir sistemin alt sistemi olabilir. Evren küçük alt sistemlerden meydana gelmiştir. Bu kapsamda sistemleri incelerken veya oluştururken başka bir sistemin alt sistemi olduğu unutulmamalıdır. Sistem kuramı bütünü oluşturan alt sistemleri veya alt sistemlerin birbiri ile olan ilişkisini bir arada almaktadır. Sistem kuramının beş ögesi bulunmaktadır. Bunlar; “girdi”, “süreç”, “çıkış”, “dönüş” ve “çevre” dir. Girdi; kaynaklar, enerji ve bilgidir. Süreç; eylem, örüntü ve yapıdır. Çıkış; ürünler veya kararlardır. Dönüş; iyi ve zayıf yönlerdir. Dönüş sisteme girdi olarak geri beslenen çıkış hakkında bilgi verir ve sistemin devamlılığı için gerekli düzeltmeleri gerçekleştiren birimdir. Çevre ise, sisteme girdileri sağlayan yapıdır. Ayrıca çevre, sistemin ürünlerini de çıkış olarak

alır (Miller, 1967; Miller ve Page, 2007; Lunenburg ve Ornstein, 2013; Toprakçı, 2017). Toplumların değişim ve dönüşümünde önemli rol oynayan eğitim örgütlerinin de sistemli olması gerekmektedir. Bu bağlamda İl Millî Eğitim Müdürlüklerinin de eğitim örgütlerinin yerelde temsilcileri olarak teşkilat yapılarını sistem kuramı bağlamında oluşturmaları gerektiği ifade edilebilir.

Eğitim örgütlerinin açık sistem kuramı kapsamında örgütlenmesi gerektiği (Hoy ve Miskel, 2015), örgütlerin daha büyük bir sistemin alt sistemlerini oluşturduğu ve örgütün aralarında sistematik ilişkileri bulunan bir sistem olduğu (Barnard, 1976), bir örgütün birbirlerine bağımlı olan bir dış çevre sistemi ve bir iç sistemden oluştuğu (Homans, 1951), örgüt yönetiminin sistem yaklaşımı sayesinde bir bütün olarak ele alınması gerektiği ve örgüt faaliyetlerinin herhangi bir yerinde oluşabilecek problemin örgütün diğer bölümlerini de etkileyebileceği (Mullins, 2010) belirtilmiştir. Özetle örgütlerin etkili ve verimli olabilmesi ve amaçlarına ulaşabilmesi için bütünsel işleyişinin sistem kuramı bağlamında olması gerektiği ifade edilebilir.

Alanyazında başlığında “Millî Eğitim Müdürlüğü/leri” olan ve bu müdürlükleri konu edinen araştırma sayısı; okullar ile ilişkileri (Yalçın, 2019), okulun yöneticileri tarafından nasıl algılandıkları (Han ve Demirbilek, 2022), müdürlerinin liderlikleri (Özdemir, Özcan ve Yirci, 2013; Akyol Ekinci ve Toprakçı, 2023; Karaduman ve Sülün, 2023), çalışanlarının bağlılığı (Sabancı, Emiroğlu ve Düztepe, 2018), denetimi (Ceylan ve Algam, 2020), onlara yön veren değerleri (Aktan, 2018), uzaktan eğitim ve öğretimdeki yeterliği (Şimşek ve Toprakçı, 2023), yöneticilerinin stresini (Küçük, 2016) inceleyenler olarak oldukça sınırlıdır. Bu çalışmalar kapsamında İMEM’lerin mevcut örgüt yapısını/şemasını inceleyen bir çalışmaya rastlanmadığı gibi İMEM’leri örgütsel yapısı/şeması bağlamı inceleyen bir çalışma da yoktur. Bu temelde mevcut araştırmanın özgün bir çalışma olarak gerek alanyazına gerek politika yapıcılara gerekse İMEM’ler kapsamındaki uygulayıcılara katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

2. AMAÇ

Yukarıda belirtilen önem doğrultusunda araştırmayla, İl Millî Eğitim Müdürlüklerinin örgüt şeması yasal belgeler ve sistem kuramı dikkate alınarak incelenmiştir. Bu incelemeye dayalı olarak Türkiye’deki İl Millî Eğitim Müdürlüklerinin örgüt şemasının sistem kuramı bağlamında yeniden oluşturulmasına yönelik bir model önerisi getirilmesi amaçlanmıştır.” Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Örgüt şeması ve yasal belgeler ilişkisi temelinde İl Millî Eğitim Müdürlükleri örgüt şemasının eksiklikleri nelerdir?
2. Sistem kuramı öğelerinin birer birim ya da görev olarak yasal belge ve örgüt şeması kapsamında mevcudluğu nasıldır?
3. Yasal belge, önceki örgüt şemaları ve sistem kuramı ilişkisi temelinde yeni örgüt şeması nasıl olmalıdır?

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli: Araştırma kapsamında İl Millî Eğitim Müdürlüklerinin örgüt yapısı ve şemasının bir durum olarak özellikleri incelendiğinden araştırma modelinin nitel (Yıldırım ve Şimşek, 2021) ve deseninin de durumsal olması (Maxwell, 2008) ve söz konusu durumun sistem kuramı ve yasal belgeleri bağlamında yeniden belirlemeyi kapsaması nedeniyle de

doküman incelemesi yönteminden (Creswel, 2013) yararlanmanın uygun olduğu düşünülmüştür.

3.2. Çalışma Dokümanı ve Verilerin Toplanması: Araştırmada kullanılan dokümanlara “mevzuat.gov.tr” sitesinden veya ilgili bakanlıkların resmî internet sitelerinden ulaşılmıştır. Araştırmanın verilerine kaynaklık eden temel doküman “Millî Eğitim Bakanlığı İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri Yönetmeliği (RG, 2012)”, MEB Personel Genel Müdürlüğünün 10 Mayıs 2007 tarihinde yayımladığı öğrenci sayılarına göre İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürü, Müdür Yardımcısı ve Şube Müdürü sayılarını gösteren “Kadroların Dağılımı (MEB, 2007)” konulu yazısı ve İl Millî Eğitim Müdürlüklerinin resmî internet sitelerinde bulunan “Örgüt Şemalarıdır”. Bir kurum çalışılmak istenirse resmî belgeler, kurum içi yazılı kural ve yönergeler, kurum içi ve dışı yazışmalar vb. doküman kaynağı olarak kullanılabilir (Bailey, 1982). Veriler söz konusu yasal ve örgüt şemaları belgelerinden okuma ve not almalar şeklinde toplanmıştır.

3.3. Verilerin Analizi: Araştırmada sistem kuramı bir şablon olarak kullanılarak dokümanlar incelendiğinden veriler betimsel analize tabi tutulmuş olmaktadır. Betimsel analiz araştırmanın kavramsal yapısının önceden belirlendiği araştırmalarda kullanıldığı (Yıldırım ve Şimşek, 2021) için bu yöntem tercih edilmiştir. Araştırmada Millî Eğitim Bakanlığı İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri Yönetmeliği” ve İl Millî Eğitim Müdürlüklerinin resmî internet siteleri sistem kuramının ögeleri “Girdi Birimleri”, “Süreç Birimleri”, “Çıktı Birimleri”, “Dönüt Birimleri ve “Çevre Birimleri” temelinde incelenmiştir. Yönetmelikte var olup örgüt şemasında gösterilmeyen birimler belirlenmiştir. Daha sonra MEB İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri Yönetmeliğinde var olan tüm birimler sistem kuramının ögeleriyle ilişkilendirilerek yorumlanmıştır. Bu ilişkilendirme ve yorumlamaya bir örnek şöyledir: MEB İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri Yönetmeliğinde var olan İnsan Kaynakları Hizmetleri biriminin görevi göz önünde bulundurulduğunda bu birimin sistemin girdi birimlerine İnsan Kaynakları Hizmetleri Müdürlüğü olarak dahil edilmesi uygun bulunmuştur.

3.4. Geçerlik ve Güvenirlik: Nitel araştırmalarda geçerlik, belirli süreçler aracılığıyla bulguların doğruluğu için araştırmacıların kontrolünü ifade etmektedir. Güvenirlik ise farklı çalışma ve farklı araştırmacılar açısından araştırmayı yürüten araştırmacının yaklaşımının tutarlı olmasını göstermektedir (Gibbs, 2007). Araştırmanın geçerliğini ve güvenirliliğini sağlamak için öncelikle çalışma dokümanının oluşturulmasında analiz edilen belgelerin “gov.tr” uzantılı resmî internet sitelerinden alınmasına özen gösterilmiştir. Toplanan verilerin niteliğini artırmak için farklı veri kaynaklarından veri toplanıp karşılaştırmalar yapılarak verilerin geçerliği ve güvenirliliği artırılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu kapsamda Millî Eğitim Bakanlığı ve farklı İl Millî Eğitim Müdürlükleri internet siteleri incelenmiştir. Söz konusu sitelerde illerin öğrenci sayılarına göre müdür yardımcısı ve şube müdürleri kadrolarının oluşturulmadığı görülmektedir. Araştırmada MEB Personel Genel Müdürlüğü tarafından 2007 yılında yayımlanan “Kadroların Oluşturulması” konulu yazı dikkate alınarak öğrenci sayısı 100.001-200.000’e kadar olan İl Millî Eğitim Müdürlükleri 4 müdür yardımcısı ve 8 şube müdürü olacak şekilde örgüt şeması tasarlanması amaçlanmıştır. Ayrıca öneri olarak sunulan örgüt şemasındaki birimlerin şemaya yerleştirilmesinde karşılaşılan görüş farklılıklarının giderilmesinde üç uzmandan oluşan bir heyette en az iki uzmanın onayı alınarak uzlaşmaya varılmıştır. Bu temelde Miles ve Huberman’ın (1994) güvenirlilik analizi formülü kullanılmış ve [Güvenirlilik = 42 (Görüş Birliği) / 42 (Görüş Birliği) + 4 (Görüş Ayrılığı)] şeklindeki sonuçla güvenirlilik yaklaşık %91 olarak gerçekleşmiştir.

4. BULGULAR

Araştırmada; İl Millî Eğitim Müdürlüklerinin örgüt şeması sistem kuramının öğeleri “Girdi Birimleri”, “Süreç Birimleri”, “Çıktı Birimleri”, “Dönüt Birimleri ve “Çevre Birimleri” temelinde incelenmiştir. Bulgular çalışma dokümanının sistem kuramının öğeleriyle ilişkilendirilmesi sonucunda elde edilmiştir. Araştırmanın alt problemlerine ilişkin elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

4.1. Örgüt şeması ve yasal belgeler ilişkisi temelinde örgüt şemasının eksiklikleri: MEB Personel Genel Müdürlüğü tarafından 10 Mayıs 2007 tarihinde yayımlanan yazı ile İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlüklerinin öğrenci sayılarına göre müdür yardımcısı ve şube müdürü kadroları aşağıdaki çizelgede verilmiştir.

Çizelge 1. İl Millî Eğitim Müdürlükleri Müdür Yardımcısı ve Şube Müdürleri Sayısı

Öğrenci Sayısı	Müdür Yardımcısı	Şube Müdürü
50.000’e kadar	2	4
50.001 – 100.000’e kadar	3	6
100.001 – 200.000’e kadar	4	8
200.001 – 500.000’e kadar	5	10
500.001 – ve daha fazlası	8	20

İMEM’lerin örgüt şemasının yukarıdaki çizelgede belirtilen öğrenci sayısına göre olması gereken müdür yardımcısı ve şube müdürü sayıları dikkate alınarak oluşturulmadığı görülmüştür. İzmir ve Manisa İl Millî Eğitim Müdürlüğü resmî internet sitesinde var olan örgüt şeması incelendiğinde; İzmir İl Millî Eğitim Müdürlüğü’nün öğrenci sayısı 858.299, yukarıdaki çizelgeye göre 20 şube müdürü olması gerekirken 18 olduğu, Manisa İl Millî Eğitim Müdürlüğü’nün öğrenci sayısı 267.105, çizelgeye göre 5 il millî eğitim müdür yardımcısı olması gerekirken örgüt şemasında 6 olduğu belirlenmiştir. Örnek olarak alınan İzmir İl Millî Eğitim Müdürlüğü resmî internet sitesinde (inceleme tarihi: 30.06.2024) var olan örgüt şeması aşağıdadır.

Dr. Ömer YAHSİ İl Millî Eğitim Müdürü			
Koray AYKURT Eğitim Müfettişleri Başkanı		Ebru DEVSEREN Hukuk Hizmetleri Birim Yetkilisi (Avukat)	
Adnan KAYGISIZ İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı	Fuat UĞUR İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı	Hasan VERMEZ İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı	İbrahim DOĞRU İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı
İbrahim KIRAZ İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı	İlker ERARSLAN İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı	Ömer ULUPINAR İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı	Özgür KAPLAN İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı
Abdullah KOTAY Şube Müdürü	Defne DOĞRAMACI Şube Müdürü	Harun GÜVEN Şube Müdürü	İsmail SAHİN Şube Müdürü
İzzet GÜNDÜZ Şube Müdürü	Mehmet Emin YALÇIN Şube Müdürü	Mehmet SARI Şube Müdürü	Mesnet ARAS Şube Müdürü
Mevlana AKDENİZ Şube Müdürü	Nedim Sıtkı ŞATIR Şube Müdürü	Özcan KARPUZ Şube Müdürü	Doç. Dr. Özden ÖLMEZ CEYLAN Şube Müdürü
Ramazan ERUL Şube Müdürü	Süleyman MENEK Şube Müdürü	Turgut BİLİCİ Şube Müdürü	Umut Yılmaz HAN Şube Müdürü
Yusuf YILMAZ Şube Müdürü	Zeynep BAŞDAŞ Şube Müdürü		
Sema AYDIN Sivil Servisler Uzmanı	Mehmet DEMİROK İç Güvenliği Uzmanı (İl Koordinatörü)	Cağdaş ÇAYIRCI Koordinator MEBBİS İl Yöneticisi	Hülya MAHMOĞLU İl BT Koordinatörü

Görsel 1. Mevcut İzmir İl Millî Eğitim Müdürlüğü Örgüt Şeması (büyütürerek incelemeye uygundur)

Görsel 1 incelendiğinde örgüt/teşkilat şemasının sistem kuramının 5 temel ögesi “Girdi Birimleri”, “Süreç Birimleri”, “Çıktı Birimleri”, “Dönüt Birimleri ve “Çevre Birimleri” temelinde oluşturulmadığı görülmektedir. Şemada görev kadroları tam anlamıyla tanımlanmamış ve görev yapan kişiler alt alta ve yan yana üstelik görevlilerin isimleri yazılarak gösterilmiştir. Şemada, örgütte amaç doğrultusunda kurulan yapıların birbiriyle ilişkilerinin gösterilmesi gerektiği ve görevlerin baki görevlilerin geçici olduğu göz önüne alındığında

görevlilerin isimlerinin yazılmasının da pek anlamlı bir uygulama olmadığı söylenebilir. İzmir İl Millî Eğitim Müdürlüğü resmî internet sitesinde var olan örgüt şemasında müdür yardımcıları ve şube müdürlerine bazı hizmet birimlerinin bağlantılı olduğu gösterilmiştir. Ancak ilgili yönetmelikte bu birimlerin müdür yardımcıları ve şube müdürlerine neye göre dağıtıldığına yönelik açık bir ifade bulunmamaktadır. İlgili yönetmelikte müdür yardımcıları ve şube müdürlerinin görevlerine yönelik bir ibare de bulunmamaktadır. Bunun yerine ilgili yönetmeliğin il ve ilçe yöneticilerinin görevleri ve iş bölümünde genel görev tanımlarının yapıldığı bir bölüme yer verilmiştir. Bu bölümde il millî eğitim müdür yardımcıları ve şube müdürlerinin görev ve sorumluluklarına yönelik açık ifadeler rastlanılmamıştır. Ayrıca örgüt şemasında yer alan iş güvenliği uzmanına yönelik olarak ilgili yönetmelikte herhangi bir bilgiye rastlanılmamıştır. Sistem kuramının dönüt biriminde yer alan iç denetim birimi hem yönetmelikte hem de örgüt şemasında yer almamaktadır. Ayrıca MEB İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri Yönetmeliğinde yer alan tüm birimler İl Millî Eğitim Müdürlükleri örgüt şemasına yansıtılmamıştır. Yönetmelikte yer alan İl Millî Eğitim Komisyonu, İl Millî Eğitim Danışma Komisyonu ve İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu İzmir İl Millî Eğitim Müdürlüğü resmî internet sitesinde yer alan örgüt şemasında bulunmamaktadır. Örneğin İl Millî Eğitim Komisyonu MEB İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri Yönetmeliği Madde 25'te yazan;

İl millî eğitim komisyonu, il millî eğitim müdürünün başkanlığında, il millî eğitim müdürünce görevlendirilecek bir **(Değişik ibare:RG-20/9/2015-29481) il millî eğitim müdür yardımcısı** ile bir şube müdürü, **(Değişik ibare:RG-20/9/2015-29481) maarif müfettişleri başkanı**, il merkezinde bulunan en fazla öğrencisi bulunan okul öncesi, ilkököl, ortaokul, lise ve hayat boyu öğrenme eğitim kurumlarının müdürleri ile bunların öğretmenler kurulunca seçilecek birer öğretmen, rehberlik ve araştırma merkezi müdürü ve köyde çalışan üç öğretmen, en fazla öğrencisi olan özel okul öncesi, özel ilkököl, özel ortaokul ve özel lise kurumlarının müdürleri ile bunların öğretmenler kurulunca seçilecek birer öğretmenden oluşur.

şeklindeki ifadeye göre İl Millî Eğitim Danışma Komisyonunun oluşturulup örgüt şemasında yer alması gerekmektedir. Ancak yapılan irdelemede söz konusu komisyonun örgüt şemasında yer almadığı görülmektedir.

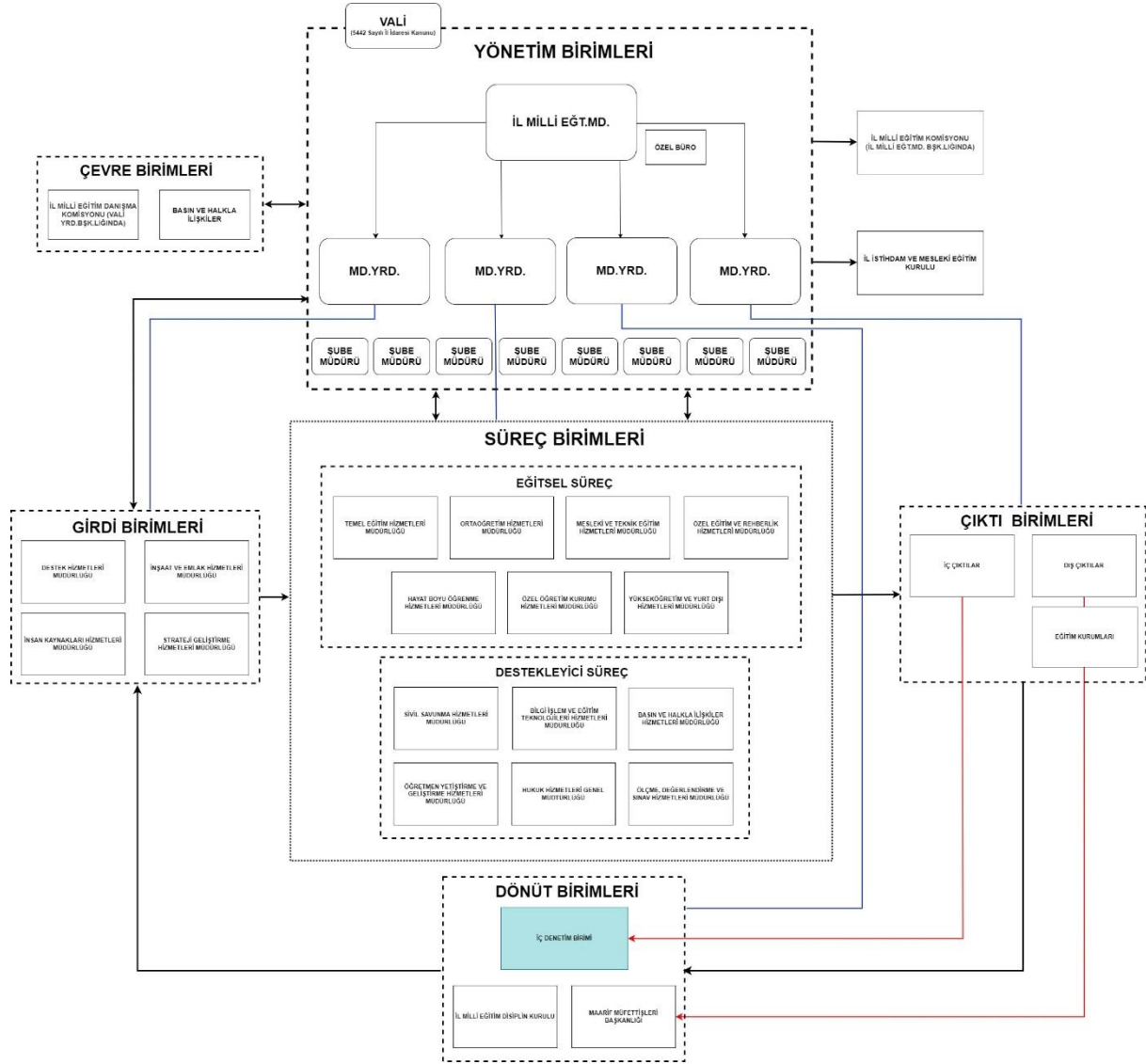
4.2. Sistem kuramı öğelerinin birer birim ya da görev olarak yasal belge ve örgüt şeması kapsamında mevcudluluğu: Sistem kuramı öğeleri; “Girdi Birimleri”, “Süreç Birimleri”, “Çıktı Birimleri”, “Dönüt Birimleri ve “Çevre Birimleri”nden oluşmaktadır. MEB İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri Yönetmeliğinde yer alan birimlerin görevleri açıklanmasına rağmen ilgili yönetmelikte sistem kuramına bir gönderme bulunmamaktadır. Fakat ilgili yönetmelikte belirtilen birimlerin görevleri incelendiğinde sistem kuramıyla ilişkilendirilebilecek bulgulara rastlanmıştır. Bu ilişkilendirmeye örnek olarak şunlar gösterilebilir. İlgili yönetmelikte İnsan Kaynakları Hizmetleri biriminin görevleri “... *İnsan kaynaklarıyla ilgili kısa, orta ve uzun vadeli planlamalar yapmak...*” maddesi, sistem kuramının girdi birimiyle ilişkilendirilebilir. Bir sistemde girdi maddi ve manevi olmayan unsurları kapsamakta ve örgütün amacı doğrultusunda kullanılabilir. Bir sistemin insani girdisi olarak personel değerlendirilebilmektedir (İpek, 2015). Bilgi İşlem ve Eğitim Teknolojileri Hizmetleri biriminin görevlerinden biri “... *Eğitim faaliyetlerinin iyileştirilmesine yönelik teknik çözümlere ve yerel ihtiyaçlara dayalı uygulama projeleri geliştirmek ve yürütmek...*” şeklinde belirtilmiştir. Bu madde sistem kuramının süreç (destekleyici süreç) birimiyle ilişkilendirilebilir. Bir sistemde örgütün girdilerinin eylemli hale getirilmesi süreç birimi ile ifade edilmektedir (Miller ve Page, 2007). Teşkilatlanmayla ilgili olarak “... *millî eğitim müdürleri ihtiyaç duymaları halinde kendilerine yardımcı olmak üzere özel büro oluşturabilir...*” maddesi yer almaktadır. Bu madde sistem kuramının çıktı birimiyle ilişkilidir. Çıktı süreç sonunda elde edilen ürünler veya kararlardır (Miller, 1967; Tecim, 2004). Maarif müfettişleri başkanlığının görevlerinden biri “...*Rehberlik ve denetim gruplarınca hazırlanan*

aylık çalışma programlarını incelemek, uygun bulunanları il millî eğitim müdürünün onayına sunmak ve uygulamaya koymak...” olarak ifade edilmiştir. Bu maddenin sistemin dönüt birimiyle bağlantılı olduğu söylenebilir. Dönüt, sistemin devamlılığı için gerekli düzeltmeleri gerçekleştiren ve örgütün öğrenmesini sağlayan birimdir (Aydın, 2014).

İl Millî Eğitim Müdürlükleri resmî internet sitelerinde var olan teşkilat şemaları incelendiğinde, sistem kuramı öğelerinin birer birim ve görev olarak örgüt şemasında yer almadığı görülmektedir. Örgüt şemalarının sistem kuramının beş ögesi temel alınarak düzenlenmediği tespit edilmiştir. Yukarıda Görsel 1’de örnek olarak gösterilen İzmir İl Millî Eğitim Müdürlüğü örgüt şemasında kadrolar yan yana ve alt alta kişiler üzerinden ifade edilmiştir. Şemadan örgütün yöneticisi ve yardımcılarının isim olarak kim olduğu anlaşılmaktadır. Sistem kuramının Girdi, Süreç, Çıktı, Dönüt ve Çevre birimleri örnek olarak gösterilen İzmir İl Millî Eğitim Müdürlüğü örgüt şemasında gösterilmemiştir. Türkiye’deki bütün İMEM’lerin şemaları aynı olduğundan hiçbirinin sistem kuramı öğeleri temelinde desenlenmediği anlaşılmaktadır. Sistem kuramı öğelerinden biri olan Girdi biriminde yer alan Strateji Geliştirme Hizmetleri Müdürlüğü’nün yönetmelikte olmasına rağmen örgüt şemasında yer almadığı görülmektedir. Dolayısıyla örgüt şeması, sistem kuramı açısından incelendiğinde anlamlı çıkarım yapmanın mümkün olmadığı söylenebilir.

4.3. Yasal belge, önceki örgüt şemaları ve sistem kuramı ilişkisi temelinde yeni örgüt şeması: Millî Eğitim Bakanlığı İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri Yönetmeliği ve İl Millî Eğitim Müdürlükleri resmî internet sitelerinde var olan örgüt şemaları sistem kuramı temelinde irdelenmiştir. Sistem kuramının öğeleri olan “Girdi Birimleri”, “Süreç Birimleri”, “Çıktı Birimleri”, “Dönüt Birimleri” ve “Çevre Birimleri”nin örgüt şemasında yer almadığı belirlenmiştir. Ayrıca Yönetmelikte yer alan birimlerinin sistem kuramı temelinde müdürlük seviyesi olarak yönetmelikte oluşturulmadığı belirlenmiştir. Sistem kuramı temelinde oluşturulan “Çıktı Birimleri”nde yer alan İç çıktılar, Dış Çıktılar ve Eğitim Kurumlarının yönetmelik ve örgüt şemasında olmadığı görülmektedir. Diğer taraftan yönetmelikte var olan Din Öğretim Hizmetleri biriminin bir ders olarak düşünüldüğünde Temel Eğitim Hizmetleri veya Ortaöğretim Hizmetleri biriminin içerisinde yer alması gerektiği ifade edilebilir.

Sistem kuramı temelinde örgüt şeması oluşturulurken MEB İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri Yönetmeliği, İl Millî Eğitim Müdürlükleri resmî internet sitelerinde var olan örgüt şemaları ve diğer resmî belgeler dikkate alınmıştır. Bu kapsamda yeni örgüt şeması önerilen model olarak Görsel 2’de verilmiştir. Önerilen örgüt şeması sistem kuramına uygun şekilde “Girdi Birimleri”, “Süreç Birimleri”, “Çıktı Birimleri”, “Dönüt Birimleri” ve “Çevre Birimleri” şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca tüm birimlerin yöneticisi konumunda olan “Yönetim Birimleri”de eklenmiştir. Örgüt şemasındaki yönetim birimleri ile diğer birimler arasında oluşturulan karşılıklı oklar, yönetim biriminin sistemin diğer tüm birimleriyle sürekli olarak bilgi alışverişinde bulunabildiğini göstermektedir. Girdi, süreç, çıktı ve dönüt birimleri arasındaki düz oklar sistemsal akışı temsil etmektedir. Müdür ve müdür yardımcılardan girdi, süreç, çıktı, dönüt ve çevre birimlerine giden düz mavi çizgiler, müdür ve müdür yardımcılarının bu birimlerden sorumlu olduğunu göstermektedir.

Görsel 2. İl Millî Eğitim Müdürlüklerinin Sistem Kuramına Uygun Örgüt Şeması, 2024 (büyütürük incelemeye uygundur)

Çevre biriminde Vali Yardımcısı Başkanlığında kurulan İl Millî Eğitim Danışma Komisyonu bulunduğu için, bu makamla Millî Eğitim Müdürünün doğrudan ilgilenmesinin hiyerarşik açıdan doğru olacağı varsayıldığı için çevre biriminden İl Millî Eğitim Müdürünün sorumlu olması uygun olacaktır. İl Millî Eğitim Komisyonu ve İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu İl Millî Eğitim Müdürü başkanlığında kurulduğu için bu birimler İl Millî Eğitim Müdürü sorumluluğunda olacak şekilde şemada gösterilmiştir. Çıktı biriminden dönüt birimlerine giden kırmızı oklar hangi birimlerin ne tür çıktıyla ilgilenmesi gerektiğini ifade etmektedir. Süreç birimleri eğitsel ve destekleyici süreç şeklinde tasarlanmıştır. Eğitsel süreç bölümü, doğrudan eğitimle ilgili birimleri, destekleyici süreç ise eğitim ve öğretimi destekleyen birimleri kapsamaktadır. Dönüt biriminde mavi arka planla belirtilen birim mevcut durumda ilgili yasal belgelerde bulunmayan, bu çalışma kapsamında yeni kurulması önerilen birimdir.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın amacı İl Millî Eğitim Müdürlüklerinin örgüt şemasını yasal belgeleri ve sistem kuramı bağlamında inceleyerek eksiklik ve fazlalıklarının tespit etmek ve yeni bir örgüt şeması

tasarlamaktır. Araştırmanın birinci sonucuna göre İMEM’leri düzenleyen yasal belgelerde örgüt şeması ve sistem gerekliliği açısından eksiklikler mevcuttur. İkinci sonuç olarak İl Millî Eğitim Müdürlüklerinin resmî internet sitesinde var olan örgüt şemasının örgütün sistemik işleyişini yansıtmadığı ve sistem kuramına uygun olmayabilecek içeriğin olduğu tespit edilmiştir. Eğitim etkinliklerinin sistemli olması gerektiği (Kaufman, 1968), sistem kuramının bilimsel araştırma ve eğitim için evrensel rehberler sağladığı (Luhman, 1995) bilgisi temelinde İl Millî Eğitim Müdürlükleri örgüt şeması sistem kuramı bağlamında yeniden oluşturulmuştur. İl Millî Eğitim Müdürlükleri örgütünü oluşturan hizmet birimleri “Girdi Birimleri”, “Süreç Birimleri”, “Çıktı Birimleri”, “Dönüt Birimleri” ve “Çevre Birimleri” şeklinde tasarlanmıştır. Dönüt birimleri altında İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Yönetmeliği esas alınarak İç Denetim Birimi kurulması önerilmiştir. Diğer taraftan MEB İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri Yönetmeliğinin hizmet birimleri arasında Din Öğretimi Hizmetleri birimi bulunmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı çeşitli kurum kademelerinde ders olarak okutulan din dersine özel bir birimin mevcut olduğu göz önünde bulundurulduğunda matematik, fizik, kimya, biyoloji, tarih, coğrafya ve daha birçok derse özel olarak birim kurulması, sistemlilik açısından bir gereklilik olacaktır. Bu kapsamda din öğretimi hizmetleri biriminin diğer dersler gibi temel eğitim hizmetleri veya ortaöğretim hizmetleri müdürlüğü görevleri içerisine dahil edilmesinin uygun olacağı söylenebilir.

Araştırmanın genel sonucu olarak örgüt şeması ve onu düzenleyen resmî belgelerin sistem özelliği göstermeyen özelliklerinin İMEM’lerin etkin ve amaçlarını gerçekleştirme çabalarına zarar vereceğini belirtmek yanlış olmayacaktır. Sistemin neresinin bozuk olduğunu bulmak örgüt sistemlerinde sorun çözmek açısından önemlidir. Ancak bunun için önce bir sistemin inşa edilmiş olması gerekir. Bunun için İl Millî Eğitim Müdürlükleri yetkililerinin, müdürlüklerini sistemsel bir yapıya dönüştürme çabasında olmaları, yukarıda belirtilen sistemsel öğe eksikliklerini gidermek üzere yeni yasal belge oluşumlarına ve güncellenmelerine destek vermeleri ve bunlar temelinde bu çalışmada önerilen yeni “Örgüt Şemasını” temel alarak öğrenci sayılarına göre oluşturacakları “Örgüt Şemalarını” var olan “Teşkilat Şemasının” yerine koymaları önerilebilir.

KAYNAKÇA

- [1] Aktan, O., Eğitim Kurumlarına Yön Veren Temel Değerler “Türkiye İl Millî Eğitim Müdürlükleri Örneği”. Kastamonu Education Journal, 26,6, 1939-1950, 2018.
- [2] Akyol-Ekinci, Ş. ve Toprakçı, E. (2023). İlçe Millî eğitim müdürlüğü yöneticilerinin liderlik stilleri ile okul yöneticilerinin iş doyumu arasındaki ilişki. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7 (11), 65-86. DOI:10.56677/mkuefder.1321285 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/323797> (Erişim tarihi: 18.05.2024)
- [3] Aydın, M., *Eğitim Yönetimi*. Gazi Kitabevi, 2014.
- [4] Bailey, K.D., *Methods of Social Research (2nd Ed.)*, Newyork: The Free Press, 1982.
- [5] Barnard, C.I., *The functions of the executive*, London: Harvard University Press, 1976.
- [6] Bursalıoğlu, Z., *Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama*, Ankara: Pegem Akademi, 2016.

- [7] Ceylan, Ö. Ö., ve Algam, E. (2020). İl/ilçe milli eğitim müdürlükleri denetim rehberinin yasal belgeler ve alanyazın temelinde incelenmesi. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 11(3), 179-198. <https://www.e-ijer.com/tr/pub/issue/58698/831894> (Erişim tarihi: 12.06.2024)
- [8] Creswell, J.W., *Qualitative Inquiry Research Design: Choosing Among Five Approaches*, USA: SAGE Publications, 2013.
- [9] Ertürk, S., *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 1997.
- [10] Gibbs, G.R., *Analyzing Qualitative Data. In U. Flick (Ed.), The Sage Qualitative Research Kit*, Thousand Oaks, CA: Sage, 2007.
- [11] Han, F. ve Demirbilek, N., Okul Yöneticilerinin Milli Eğitim Müdürlüğü Kavramına İlişkin Metaforik Algıları, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Ağustos, 19,2, 508-520, 2022.
- [12] Homans, G.C., *The Human Group*, London: Routledge & Kegan Paul Ltd., 1951.
- [13] Hoy, K.W. ve Miskel, G.C., *Educational Administration* (Çev. S.Turan), *Eğitim yönetimi*. Ankara: Nobel, 2015.
- [14] İpek, C., Yönetim teorileri. Memduhoğlu, H. B. & Yılmaz, K. (Ed.), *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi* (s. 91-135), Pegem Akademi, 2015.
- [15] Karaduman, A., ve Sülün, B., Millî Eğitim Müdürlükleri Yöneticilerinin Etik Liderlik Davranışlarını Yerine Getirme Düzeyleri Konusunda Görüşleri, *Academic Social Resources Journal*, Aralık, 8,52, 3288-3299, 2023.
- [16] Kaufman, R.A., *A System Approach to Education: Derivation and Definition*, Springer, Winter, 16,4, 1968.
- [17] Keskin, O. ve Toprakçı, E. (2024). Okul yöneticilerinin genel öz yeterlik algılarının çeşitli değişkenlere göre meta-analizi / Meta-analysis of school managers' self-efficacy perceptions according to various variables, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 15(1), 81-107. <https://www.e-ijer.com/tr/download/article-file/3938628> (Erişim tarihi: 21.05.2024)
- [18] Küçük, F., Şanlıurfa Millî Eğitim Müdürlüğü Yöneticilerinin Yönetimsel Stres Faktörlerine Maruz Kalma Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma, *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 7,1, 168-185, 2016.
- [19] Luhmann, N., *Social Systems*, California: Stanford U.P., 1995.
- [20] Lunenburg, F.C. and Ornstein, A.C., *Eğitim Yönetimi* (Çev.: G. Arastaman), Ankara: Nobel Yayıncılık, 2013.
- [21] Maxwell, J.A., *Designing A Qualitative Study*, *The SAGE Handbook of Applied Social Research Methods*, 2, 214-253, 2008.
- [22] MEB (2007). Kadroların Dağılımı, Sayı: B.08.0.PGM.0.23.02.01, Personel Genel Müdürlüğü.
- [23] Miles, M.B. and Huberman, A.M., *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*, Sage, 1994.
- [24] Miller, D.R., *A System Approach for Solving Educational Problems*, Eric, 1967.

- [25] Miller, J.H. and Page, S.E., *Complex Adaptive Systems. An Introduction to Computational Models of Social Life*, Princeton: Princeton U.P., 2007.
- [26] Mullins, L.J., *Management & Organisational Behaviour (9 ed.)*, Harlow: Financial Times Prentice Hall/Pearson, 2010.
- [27] Özdemir, T. Y., Özkan, M. B., ve Yirci, R., Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Görüşlerine Göre İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri Yöneticilerinin Etik Liderlik Davranışları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6,3, 509-527, 2013.
- [28] Parsons, T., *Social Systems and the Evolution of Action Theory*, New York: Free Press, 1977.
- [29] Resmî Gazete., 28471 Sayılı Millî Eğitim Bakanlığı İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri Yönetmeliği, Kasım, 2012. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=16774&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> (Erişim tarihi:15.04.2024)
- [30] Sabancı, A., Emiroğlu, S. E., ve Düztepe, H., Milli Eğitim Müdürlükleri Çalışanlarının Örgütsel Bağlılık Düzeyleri (Antalya ili örneği), *Milli Eğitim Dergisi*, 47,217, 111-130, 2018.
- [31] Şimşek, S. ve Toprakçı, E. (2023). Millî eğitim müdürlerinin uzaktan yönetimde karşılaştıkları sorunlar. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, 7 (1), 53-66. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3171899> (Erişim tarihi: 18.05.2024)
- [32] Tecim, V., Sistem Yaklaşımı ve Soft Sistem Düşüncesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(2), 75-100, 2004.
- [33] Toprakçı, E. (2006). Perceptions related to information and communication technologies (ict) by managers and teachers in the primary and the secondary schools (The example of Sivas)-*Eurasian Journal of Educational Research (EJER)-Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 24, 180-187. <https://www.erdaltoprakci.com.tr/wp-content/uploads/2019/01/perceptions-related-to-ICT2.pdf> (Erişim tarihi: 07.05.2024)
- [34] Toprakçı, E. ve Taş, Ş. (2020). Yargıtay'ın okul müdürlerine ilişkin verdiği kararların incelenmesi / Investigation of the decisions of the supreme court related to school principal. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 20-40. <http://www.e-ijer.com.tr/download/article-file/1085768> (Erişim tarihi: 07.05.2024)
- [35] Toprakçı, E., Geleceğin Müdürleri Açısından Okul Müdürlerinin Liderlik Yeterliği, *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24, 117-128, 2000. <https://www.erdaltoprakci.com.tr/wp-content/uploads/2021/01/gelecegin-mudurleri2.pdf> (Erişim tarihi: 15.06.2024)
- [36] Toprakçı, E., Okul Müdürlerinin Eşgüdümleme Yeterliği, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3,3, 87-94, 2002. <https://www.erdaltoprakci.com.tr/wp-content/uploads/2021/01/Essgudumleme-Yeterligi.pdf> (Erişim tarihi: 20.06.2024)
- [37] Toprakçı, E., Okul Müdürlerinin Örgütlenme Yeterliği, *Kırşehir Eğitim Fakültesi*, 2,3, 31-39, 2001 <https://kefad2.ahievran.edu.tr/arsiv/23.html> (Erişim tarihi: 15.06.2024)
- [38] Toprakçı, E., Okul Örgütünün Amaçlar Açısından Kendine Özgü Yönleri, *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 1, 1, 113-120, 1995. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/108751> (Erişim tarihi: 12.06.2024)
- [39] Toprakçı, E., *Öğretmenlerin Suç Karnesi-Yargı Kararlı Gazete Haberleri Ölçütünde Karşılaştırmalı Bir Analiz*, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, IV.Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, 475-487, Denizli, 2009.

- [40] Toprakçı, E., *Pedandragoji*, Ankara: Ütopya Yayınevi, 2016.
- [41] Toprakçı, E., *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Pegem Akademi, 2017.
- [42] Turner, D.A., What is Comparative Education?, Wiseman, A.W. (Ed.), *Annual Review of Comparative and International Education 2018*, Emerald Publishing Limited/Leeds, 99-114, 2019.
- [43] Valacich, J.S., George, J.F. and Hoffer, J.A., *Essentials of Systems Analysis and Design*, Prentice Hall, 2015.
- [44] Yalçın, N., *Okul Yöneticilerinin İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019.
- [45] Yıldırım, A. ve Şimşek, H., *Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.

PROCEEDING BOOK

KONYA
21 - 23 HAZİRAN 2024

SELÇUK 10. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

SELÇUK 10TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES
JUNE 21 - 23, 2024-
KONYA

ISBN: 978-625-6283-32-9

*SELCUK 10TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES
JUNE 21 - 23, 2024- KONYA*

*Edited By
ASSOC. PROF. DR. RUNGCHACADAPORN*

CONFERENCE ORGANIZING BOARD

- Head Of Conference: Prof. Dr. Başak Hanedan*
Head of Organizing Board: Dr Gültekin Gürçay
Organizing Committee Member: Prof. Dr. Ali Bilgili
Organizing Committee Member: Prof. Dr. Naile Bilgili
Organizing Committee Member: Prof. Dr. Hülya Çiçek Kanbur
Organizing Committee Member: Prof. Dr. Dwi SULISWORO
Organizing Committee Member: Prof. Dr. Dody Hartando
Organizing Committee Member: Prof. Dr. Raihan Yusoph
Organizing Committee Member: Prof. ZAIN MUSA
Organizing Committee Member: Prof. Dr. Sameer Jain
Organizing Committee Member: Prof. Dr. Yaqub Babayev
Organizing Committee Member: Prof. Dr. Həcər Hüseynova
Organizing Committee Member: Assoc. Prof. Dr. Dini Yuniarti
Organizing Committee Member: Assoc. Prof. Dr. Elif Akpınar Külekçi
Organizing Committee Member: Assoc. Prof. Ivaylo Staykov
Organizing Committee Member: Assoc. Prof. Dr. Nazile Abdullazade
Organizing Committee Member: Assoc. Prof. DR. Rungchacadaporn –
Organizing Committee Member: Assoc. Prof. Dr. Abbas Ghaffari
Organizing Committee Member: Assoc. Prof. Dr. Abışov Elşad Şərifxanov
Organizing Committee Member: Assist. Prof. Dr. Mahrux Dövlətzadə
Organizing Committee Member: Assist. Prof. Ihtwan Ghazali
Organizing Committee Member: Lect. Mehmet Nuri Ödük
Organizing Committee Member: Assist. Prof. Dr. K. R. Padma
Organizing Committee Member: Dr. Öğr. Üyesi Naci Büyükkaracıoğlu
Organizing Committee Member: Dr. Öğr. Üyesi Mehdi Meskini Heydarlou
Organizing Committee Member: Aynur Əliyeva
Organizing Committee Member: Dr. Amaneh Manafidizaji

All rights of this book belong to Academy Conferences Publishing House

Without permission can't be duplicate or copied.

Authors of chapters are responsible both ethically and juridically.

Academy Global–2024 ©

CONFERENCE ID

SELCUK 10TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES

DATE – PLACE

JUNE 21 - 23, 2024- KONYA

ORGANIZATION

ACADEMY GLOBAL CONFERENCES & JOURNALS

EVALUATION PROCESS

All applications have undergone a double-blind peer review process.

PARTICIPATING COUNTRIES

**Turkey – Malaysia – Japan – Latvia - Portugal. – Estoni – Romania- Taoyuan –
NORWAY- Nigeria- Kazakhstan – Greece- Finland- Thailand- Korea- Argentina –
Mexico – Bahrain- Bangladesh – Lithuania- Chile- Colombia – Afghanistan – Algeria-
Egypt – Tunis- Cuba- Guyana- Tajikistan – Bulgaria- Estonia – Iran- India- Eritrea. –
Uzbekistan - United Arab Emirates- Iraq- Chile – Philippines- Kyrgyzstan- Lebanon-
Russia – Guyana – Tajikistan – Bulgaria- Belgium- Brazil- Morocco -**

PRESENTATION

Oral presentation

ASSOCIATION & ACADEMIC INCENTIVES :

More than 50 % of papers have been presented by foreigner participants

**Members of the organizing committees of the conference perform their duties with an
"official assignment letter"**

Issued: 01.08.2024

ISBN: 978-625-6283-32-9

Scientific & Review Committee

Dr. Gulmira ABDİRASULOVA – Kazakhstan

Prof. Dr. Yunir ABDRAHIMOV – Russia

Doç. Dr. Nazilə Abdullazadə - Azerbaijan

Dr. Omid AFGHAN - Afghanistan

Prof. Dr. Ali BİLGİLİ - Türkiye

Prof. Dr. Naile BİLGİLİ - Türkiye

Prof. Dr. Başak HANEDAN - Türkiye

Prof. Dr. Asım KART - Türkiye

Dr. Öğretim Üyesi Büşra YARANOĞLU - Türkiye

Dr. Öğretim Üyesi İsmail Hakkı TEKİNER - Türkiye

Doç. Dr. Şeyma ÇALIŞKAN ÇAVDAR - Türkiye

Dr. Maha Hamdan ALANAZİ - Saudi Arabia

Aynurə Əliyeva - Azerbaijan

Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV - Kazakhstan

Doç. Dr. Abdulsemet AYDIN – Türkiye

Doç. Dr. Nurhan AYDIN - Türkiye

Doç. Dr. Mehmet Fırat BARAN - Türkiye

Dr. Amina Salihi BAYERO – Nigeria

Prof. Dr. Ali BİLGİLİ - Türkiye

Dr. Baurcan BOTAKARAEV - Kazakhstan

Doç. Dr. Seher DİRİCAN - Türkiye

Dr. Ahmad Sharif FAKHEER - Jordania

Doç. Dr. Abbas GHAFFARI – Iran

Dr. Gültekin GÜRÇAY - Türkiye

Dr. Ahmet GÜMÜŞ - Türkiye

Prof. Dr. Gulzar İBRAGİMOVA - Azerbaijan

Doç. Dr. Dilorom HAMROEVA - Uzbekistan

Dr. Dody HARTANTO - Indonesia

Dr. Cihandar HASANHANOĞLU – Türkiye

Dr. Mehdi Meskini HEYDALOU – Iran

Prof. Dr. Həcər Hüseynova - Azerbaijan

Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA - Kazakhstan

Dr. Keles Nurmaşılı JAYLIBAY - Kazakhstan

Dr. Mamatkuli JURAYEV – Uzbekistan

Dr. Kalemkas KALIBAEVA – Kazakhstan

Dr. Bouaraour KAMEL – Algeria

Prof. Dr. Hülya Çiçek KANBUR - Türkiye

Doç. Dr. Tüba KARAHİSAR - Türkiye

Doç Dr. Mehmet KAYA – Türkiye

Doç. Dr., İradə Kərimova - Azerbaijan

Prof. Dr. Emine KOCA – Türkiye

Prof. Dr. Fatma KOÇ - Türkiye

Doç. Dr. F. Gül KOÇSOY - Türkiye

Prof Dr. Bülent KURTİŞOĞLU - Türkiye

Doç Dr. Elif AKPINAR KÜLEKÇİ - Türkiye

Sonali MALHOTRA - India

Dr. Alia R. MASALİMOVA - Kazakhstan

Prof. Muntazir MEHDI - Pakistan

Dr. Amanbay MOLDIBAEV - Kazakhstan

Doç. Dr. Yaprak I. OZDEMİR - Türkiye

Assist. Prof. K. R. PADMA – India

Doç. Dr. Sevinc Sadıqova - Azerbaijan

Doç. Dr. Yeliz ÇAKIR SAHİLLİ - Türkiye

Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA - Kazakhstan

Doç. Dr. Işık SEZEN - Türkiye

Doç. Dr. Könül Səmədova - Azerbaijan

DR. Bhumika SHARMA - India

Prof. Dr. Sibel SİLİCİ - Türkiye

Dr. Gulşat ŞUGAYEVA – Kazakhstan

Prof. Dr. Dwi SULISWORO – Indonesia

Assoc. prof. Ivaylo STAYKOV, Bulgaria

Doç. Dr. Mine GÖZÜBÜYÜK TAMER - Türkiye

Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE - Türkiye

Dr. K.A. TLEUBERGENOVA - Kazakhstan

Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA – Kirgizia

Dr. Hoang Anh TUAN - Vietnam

Dr. Botagul TURGUNBAEVA - Kazakhstan

Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA - Kirgizia

Doç. Dr. Ali Korkut ULUDAĞ - Türkiye

Prof. Dr. Raihan YUSOPH -Philippines

Prof. Dr. Akbar VALADBIGI - Iran

Dr. Yang ZITONG – China

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Veteriner Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-36643897-000-2300315795
Konu : Görevlendirilme.

05.10.2023

KLİNİK BİLİMLER BÖLÜMÜ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 04.10.2023 tarihli ve E-36643897-000-2300313904 sayılı belge.

İlgide kayıtlı yazıda belirtildiği üzere, Bölümünüz Veterinerlik İç Hastalıkları Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Prof. Dr. Başak HANEDAN'ın, "Academy Global Conferences & Publishing tarafından önümüzdeki tarihlerde düzenlenecek olan uluslararası kongrelerde; kongre başkanı, kongre düzenleme ve bilim kurulu üyesi olarak görevlendirilmesi Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Yavuz Selim SAĞLAM
Dekan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: c147f559-545f-45be-8400-8eec2b215b38
Atatürk Üniversitesi Veteriner Fakültesi 25240 Erzurum
Tel: +90 442 2317222
Elektronik Ağ: <http://www.atauni.edu.tr/#!birim=veteriner-fakultesi>
Kep Adresi: atauni@hs01.kep.tr

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ataturk-universitesi-ebys>

Bilgi: Derya FINDIK
Faks: +90 442 2317244
E-Posta: vetfak@atauni.edu.tr

SELCUK 10th INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES
SELCUK 10th INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES
NewArt 3rd INTERNATIONAL GROUP EXHIBITION
JUNE 21 - 23, 2024
KONYA

Kongre Bağlantı Linki :

Join Zoom Meeting

<https://us06web.zoom.us/j/81604584722?pwd=y2kFvDBw8AEhxbZ5eSknYVkdXt0yTt.1>

Meeting ID: 816 0458 4722

Passcode: 202224

ÖNEMLİ AÇIKLAMA (Lütfen okuyunuz)

- ZOOM bağlantısı için yukarıda verilen bağlantıyı veya yine yukarıda verilen giriş bilgilerini kullanabilirsiniz.
- Oturum içerisinde en KIDEMLİ olan moderator olarak seçilir. Moderatörün oturum düzenini gözetmesi, akademisyen adaylarını yönlendirmesi beklenmektedir.
- Oturuma bağlanmadan önce Salon numaranızı adınızın önüne aşağıdaki gibi ekleyiniz. Bu sayede kongre açılışında beklemeden oturumlarınıza gönderilebileceksiniz. Ör. 5 Ahmet Ahmetoglu
- Sunum süresi 10 dakikadır. Bu sürenin aşılmamasını moderatörler temin edecektir.
- Sunum sonrası 5 dakikayı geçmeyen soru-cevap, tartışma süresi verilmektedir.
- Sunumlar TÜRKÇE veya İNGİLİZCE yapılabilmektedir.
- Kameralar, oturum süresince toplam % 70 oranında açık olmak zorundadır.
- Sunum yapan katılımcının kamerası açık olmak zorundadır.
- Sunum yapmak zorunludur. Herhangi bir nedenle sunum yapmamış olan katılımcıya sertifika verilmesi ve çalışmasının yayınlanması söz konusu olamaz.
- Katılımcı, kendi oturumda, oturum bitene kadar bulunmak zorundadır.
- Katılımcıların kendi oturumları dışındaki oturumlara katılma zorunluluğu yoktur.
- ZOOM platformunun kapasite sınırı nedeniyle, DİNLEYİCİ, sadece kapasite izin verdiği sürece kabul edilebilmektedir.

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- To be able to make a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID instead of “Meeting ID or Personal Link Name” and solidify the session.
- The Zoom application is free and no need to create an account.
- The Zoom application can be used without registration.
- The application works on tablets, phones and PCs.
- Speakers must be connected to the session **10 minutes before** the presentation time.
- All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- During the session, your camera should be turned on **at least %70** of session period
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

TECHNICAL INFORMATION

- Make sure your computer has a microphone and is working.
- You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.
- Before you login to Zoom please indicate your name surname and hall number,

SELCUK 10th INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES SELCUK 10th INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES NewArt 3rd INTERNATIONAL GROUP EXHIBITION JUNE 21 - 23, 2024 KONYA Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 22 Haziran / June 22, 2024 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 5	Doç. Dr. ERMAN BENLİ	1	SEARCH, COPYING AND SEIZURE OF INFORMATION SYSTEMS	Dr. Araştırma Görevlisi Dilek GÜLER
		2	5651 SAYILI KANUN KAPSAMINDA İÇERİĞİ SUÇ OLUŞTURAN İNTERNET YAYINLARININ İDARE TARAFINDAN İLGİLİ İÇERİKLERİNİN ÇIKARTILMASI VE/VEYA ERİŞİMLERİNİN ENGELLENMESİ	Dr. Öğretim Üyesi Mehmet ÇOĞALAN
		3	TÜRK BORÇLAR HUKUKU'NDA TAHVİLİN KANUNİ DAYANAĞI	Doç. Dr. ERMAN BENLİ
		4	ANALYZING THE ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF PROVINCIAL NATIONAL EDUCATION DIRECTORATES IN THE CONTEXT OF SYSTEM THEORY	Prof. Dr. Erdal TOPRAKÇI PhD Student Efraim KESKİN
		5	AHİLİK KURAMSAL VE PRATİK OLARAK MODERN SİYASAL SÜREÇLERE DAİR NE SÖYLEYEBİLİR?	Serdar YALÇINKAYA
		6	YAŞANABİLİR KENTSEL ALANLAR İÇİN YENİ BİR MODEL: SAKİN ŞEHİR	Dr. ALİ TOSUN
		7	6360 SAYILI KANUNUN YEREL YÖNETİM ÜZERİNE ETKİLERİ	Dr. ALİ TOSUN
		8	TÜRKİYE'DE 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİ SONRASI VESAYET YÖNETİMİ	Yahya GENÇAY
		9	PHENOMENON OF ISLAMOPHOBIA IN THE MAGHREB COUNTRIES (TUNISIA, ALGERIA, MOROCCO)	TAAZA EL MANSSOURI
		10	LİBYA'NIN SİRTE KÖRFEZİNE İLİŞKİN TARİHİ KÖRFEZ İDDİASININ DOĞU AKDENİZ SINIRLANDIRMA UYUŞMAZLIĞI AÇISINDAN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ	Doç. Dr. Uğur BAYILLIOĞLU
		11	İSLAMAFOBİ'NİN AVRUPA'DA MEŞRULAŞMASININ NEDENİ VE AVRUPALI SİYASİLERİN İSLAMAFOBİK SÖYLEMLERİNİN ANALİZİ	Betül Nur ARSLAN Ahmet Batuhan POLAT

ERKEĞİN MODERNLEŞMESİ.....	331
“KAN REVAN İÇİNDE: TIBBIN KISA BİR TARİHİ” İSİMLİ ESER DEĞERLENDİRMESİ	346
EVALUATION OF THE PARTICIPATION OF DISABLED YOUNG PEOPLE IN DIGITALIZED LIFE IN LINE WITH THE PROBLEMS THEY EXPERIENCE IN SOCIAL INSTITUTIONS	358
KÜLTÜR VE MEDENİYET EKSENİNDE SEMBOLİZM VE KİMLİK	371
GEÇMİŞTEN GELECEĞE GERMİYAN SOKAĞI	389
Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Yurtdışına Bakış Açısı	404
DUYGUSAL ZEKÂ VE LİDERLİK İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA TÜRKİYE'DE YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ	408
ÖZ YETERLİK VE DUYGUSAL ÖZ YETERLİĞİN ROMANTİK İLİŞKİ KALİTESİ İLE İLİŞKİLİ ÇALIŞMALARIN DERLENMESİ	423
ROMANTİK İLİŞKİLERDE ÇATIŞMA ÇÖZME STİLLERİNİ VE AKILCI OLMAYAN İNANÇLARI ETKİLEYEN FAKTÖRLER: CİNSİYET VE MEDENİ DURUM.....	446
BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN EBEVEYN-ÇOCUK ETKİLEŞİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN İNCELENMESİ	464
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ALGILADIKLARI SOSYAL DESTEK İLE TEMEL PSİKOLOJİK İHTİYAÇLAR ARASINDAKİ İLİŞKİ	473
ÖLÜME BAĞLI KAYIP YAŞAYAN YETİŞKİNLERDE İŞLEVSELLİK VE	488
PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK ARASINDAKİ İLİŞKİDE SOSYAL DESTEK	488
ROLÜNÜN İNCELENMESİ.....	488
ANTİK DÖNEM EFES MÜZESİ MEZAR STELLERİNDE SPORCU FİGÜRLERİNİN YANSITTIKLARI.....	502
Spor Alanlarının Mimarisinde Antik Yunan Ritüellerinin Spora Etkisi Ve Günümüze Yansımaları	510
KARAR AĞACI TABANLI TAHMİN ALGORİTMALARI KULLANILARAK HALTER SPORCULARININ YARIŞMA PERFORMANSLARININ TAHMİNİ	518
ELİT KADIN HALTER SPORCULARINDA OLİMPİK STİL HALTER ANTRENMANININ EMPEDANS KARDİYOĞRAFI VE HEMODİNAMİK PARAMETRELER ÜZERİNE ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI	534
5651 SAYILI KANUN KAPSAMINDA İÇERİĞİ SUÇ OLUŞTURAN İNTERNET YAYINLARININ İDARE TARAFINDAN İLGİLİ İÇERİKLERİNİN ÇIKARTILMASI VE/VEYA ERIŞİMLERİNİN ENGELLENMESİ	550
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜKLERİNİN TEŞKİLAT YAPISININ SİSTEM KURAMI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ	560
YAŞANABİLİR KENTSEL ALANLAR İÇİN YENİ BİR MODEL: SAKİN ŞEHİR	573
6360 SAYILI KANUNUN YEREL YÖNETİM ÜZERİNE ETKİLERİ	587
İSLAMAFOBİ’NİN AVRUPA’DA MEŞRULAŞMASININ NEDENİ VE AVRUPALI SİYASİLERİN İSLAMAFOBİK SÖYLEMLERİNİN ANALİZİ.....	598
INNOVATION LANDSCAPES: A COMPARATIVE ANALYSIS OF SME CHALLENGES AND OPPORTUNITIES BETWEEN ALGERIA AND TURKEY	619
TÜRKİYE’DE ALTIN SATIŞ FİYATLARINDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİMİN MODELLENMESİ (1981-2021)	627
YEŞİL PAZARLAMA KAPSAMINDA YEŞİL NESİL RESTORAN HAREKETİ VE ÖRNEK RESTORAN UYGULAMASI	637